Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bréfa- og málasafn Benedikts Sveinssonar 1899-1943, 1. hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Alþingi – P. J. Torfason – Þjóðarbanki Íslands – Slys á sjó – Bjargráðanefnd – Sveinbjörn Egilsson – Dýrðarmálin – Jóhannes Ólafsson Hafþórsstöðum – Tollar – Símamál – Þórshöfn – Kópasker – Fánamálið – S. Briem – Fiskiþing – Sambandslögin – Júlíus Hafstein – Þingeyjarsýsla – Brennisteinsnámur – Þeystareikir – Reykjahlíð – Kröfla – Leirhnjúkur

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-10, Örk 3

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Þat hefir dregist helzti lengi, at eg gerði grein fyrir athöfnum mínum síðacliðið sumar, ~~er~~ í þarfir náminsrekanda G. J. og ætla eg nú ~~at~~ ekki lengur að láta þat ór hömlu dragast.

Eg fór héðan á skipinu Flóru 18. júní og ~~kom til~~ fór í land í Húsavík þrem sólarhringum seinna. – Á leiðinni kom eg í land í Krossanesbót utan við Oddeyri á Eyjafjörð, þar sem kallaðr er „Borinn". Fann eg þar stein einn hvítan undir moldarbakka, ofan við fjöruna, líklega rekinn af sjó, og lét eg hann fylgja, þótt verðlaus sé.

Þegar kom til Húsavíkur ~~og~~ stóð eg þar við tvo daga, og hélt síðan norðr á Kópaskeri í Núpasveit og austan í leitangur

~~[illegible]~~ í pólitíkum erindum um héraðið sem tók hálfan mánuð.

Jafnframt reyndi ég að spyrjast fyrir um málma og einkennilega steina og skyggðist sjálfur eftir þeim, þar sem ég gat.

Þess skal strax getið, að þegar ég kom til Húsavíkur og tók að grafast fyrir um kaup á náma-réttindum, var því tekið mjög fálega og með tortryggni og var auðfundið, að grein eða greinir J. Ó. í Ríkinni (og Þjóðólfi) hafði eitrað mjög fyrir námukaupendum, svo að menn voru mjög fáanlegir* að selja námarétt og almenningur kallaði slíkt fégleðrar og „gróðabrall". Sögðu þeir sem svo, að annaðhvorgja væri hér engir málmar, og þó þýðingarlaust og hégómi einber, að vera að seilast eftir þeim og sækja þau — eða ef svo væri, að málmar væri hér, þá gæti þar verið um stórfé að ræða og ekkert vit að láta aðra menn hangar-naldi á þeim auðæfum. Betra að bíða og eiga þau sjálfur. — Þessum hleypidómum reyndi ég að hnekkja, og gat að vísu samfærl einstöku menn, en þeir, sem fengið hafa vit þessskonar þvermóðsku almennings, vita hve langan tíma slíkt getur kostað. Ég sá því, að annaðhvort var mér að gera, að dvelja lengri tíma, t.d. eina eða tvo mánuði um kyrt í þessum byggðalögum, og reyna að vinna menn með hægð, — eða fela málið einhverjum hæfum manni þar búsettum. Ég réðst í ráðið, enda var það vænna og kostnaðarminna. Um þessi efni hefði ég þurft að ráðfæra mig við umboðsmann minn, en hér var um talsverðan kostnaðarauka gat ekki til hans náð og varð því að taka þau úrræði er ég hugði réttmætust. Tók ég þá þann ráðið að fá mann í Húsavík til þess að taka af sér að kaupa náminréttindi, eftir nánari bendingum frá mér eða umboðsmanni mínum. Til þessa starfa fékk ég

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

herra Þórarinn Stefánsson bóksala í Húsavík, skynsemdar-maur, hyggjum og smiðugan, ~~og vel at~~ vanan samningagerð og vel at sér í réttarfarsgangi og náknunugan í sýslunni. – Hygg eg, at varla hefði verið hægt at fá þar heppilegri eða hentari mann. Nun hann og reynast sýnileger ~~og best at semja við hann~~ og mjög sannfjarn um þat, at taka ekki mikla þóknun fyrir starfa sinn.

Í flýti er ekki heldur gott at koma því við at ná náma-réttri í jörðum, nema rent sé blint í sjónn. Fyrst þarf at hafa at minsta kosti líkur til, at um málma sé at gera í jörðinni, áðr en tilláti-legt er, at falast eftir náma-réttri. – En svo stóð á um þar jarðir, er eg hafði sérstaklega augastað á fyrir okkr, at þar er ekki einstaks manns eign og

Einkaskjalasafn Bjarna Jónssonar frá Gröf © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

því allmikil umsvif á að nú þar námuréttir.

Þegar ég hafði áttað mig á þessu afréð ég að sleppa frá mér öllu saman kaupin, en gera þat sem ég gæti að spyrja upp tíkindi fyrir og þá helzt á Eyrarbakka, en í þat vert ~~þá er~~ náman, og leita sjálfur, þar sem tíðkilegt verði, svo og at eyða kleppi sem ég taði nú menn.

Um Ólafsfjörð, Sléttu, Þistilfjörð og Langanes þóttust menn ekki hafa orðið neitt við málma varir né fundið venjuleg einkennilega steina og hafði ég því ekkert upp á þeim slóðum. Þó reynti ég að ~~eta~~ skoða grjót í gilum og árfarvegum, en fann ekkert. Auðvitað var tíminn naumur og því sjálfsagt fyrir at sýnja, nema þar geti verið náma, þótt menn hafi ekki orðit þess varir og þá helzt járn í jörðu.

~~Austurlandi er at gegna um~~

Í Keldunverfi er víðast gamalt hraun í efstu jarðlögunum, og sumstaðar jarðblandið, ~~en~~ þó sá ég ekki þau dæmi, at ég gæti talið neitt verulegt vert.

Hér um slóðir hefi ég engum kleppi náma-nokkurstaðar, svo at mér sé kunnugt.

Landsbókasafn Íslands Bókasafn Sigurðar Nordals

Þörn máli er at gegna um Suðurþingeyjarsýslu. – Það hefir lengi leikið orð á því ~~at~~ og meðal alþýðu, at gull væri í Kinnarfjöllum, þar sem kallað er Náttfaravík. Hafa menn þótzt finna þar „gullsteina". – Eg hafði einsett mér at fara vestur í Víkurnar, en það mjög ógreitt á landi, sakir ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ snarbrattra fjalla. ~~[illegible]~~ Fór eg því kirk á mig í bakaleiðinni frá Ljósavatni og út at Sveigsbökkum í Kinn, en þar býr Baldvin Baldvinsson, er appelinn er ~~á~~ Naustavík og ætlaði að fá hann með mér. Sagði hann mér þá, at hann hefði farið með Helga Péturssyni jarðfræðing út þangat fyrir tveim árum og hefði ~~sýnt~~ Helgi skoðað ~~[illegible]~~ „gullsteinana", en gekk lítið er þeim sagði, at ~~[illegible]~~ það væri ekki annat en brennisteinskís. Hefði Helgi skoðat þar talsvert af steinum því at frá jarðfræðislegu sjónarmiði væri þar ýmislegt merkilegt at sjá. Fjöllin standa víða nærri þverhnípt niðr í sjó, og sumstaðr er djúp gil, svo at ~~[illegible]~~ er at sjá jarðlögin. ~~[illegible]~~

Hraftinna er mikil þar í víkunum, skamt frá Naustavík og hafa útlendir jarðfræðingar sótt hana þangat fyrir mörgum árum. Hraftinnunni er auðvelt at ná og hægt aðstaða at flytja hana til sjávar. Veit eg hvergi hér á landi af hraftinnu, sem náðarnæri er jafnauðvelt at koma á markat, ef um hann væri at gera og þá ekki áhorfsmál at taka hana þarna.

Eg hefði at sjálfsögðu gert hið ítrasta til at fá náðarrétt á þessum ~~land~~ jörðum í „Víkunum", ef Koster hefði verit, en það er ekki hlaupið at því, því at þar fylgir jarðir, sem þar eiga land: Naustavík, Nafgnes og Skútamýrar ~~eiga~~ eru ~~eiga~~ kirkjueign og hreppseign (~~kirkjuseiðr~~ síðastnefnda).

Á leiðinni frá Húsavík at Ljósavatni kom eg inn á Breiðamýri í Reykjadal, sem er einaðr og lækniseðr. Þar í götunni frá ánni heim at bænum fann eg ~~málmsteina~~ brot mjög málmauðugs, líklega helzt af járni, og lét eg eitt fylgja

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

svo at hefi sé at rannsaka það.
Steinar þessir hafa auðsjáanlega borist af, því að þar, sem þeir liggja, er ekki fastaklöpp, ~~og~~ heldur er þetta á láglendi skamt frá ~~á~~ Einarsstaða-ánni, sem kemur úr gljúfrum vestr fyrir ofan og hlýtur þessir steinar at hafa ~~borist~~ borist þaðan. Ef þessi steina reynist svo málmauðugir, sem mig grunar, þá er sjálfsagt. at reyna at ná tangarhaldi á náðmarétti; en jörðin Breiðumýri (~~og Einar~~ er Ríðjörð, svo at þá ~~Einar~~ þyrfti at tilkynna málmfund ~~og~~ ná réttindum með því móti. Eg gerði ekkert orð á því, að eg hefði fundit þessa steina, svo at ekki er hætt vit at neinn taki þar náðmarétt af seppi. En vera mætti, at ~~nú~~ hægt væri at kaupa náðmarétt í næstu jörðum og er þá hægt at fela Þórði Þ. St. at gera það.

Á Hálsi í Fnjóskadal hitti eg sr. Ásmund Gíslason, sem þar er prestur. Sagði hann mér, at þar hátt í fjallinu upp af bænum væri einkennilega lagaðir steinar og líklega málmi blandnir, en enga hafði hann á þar heima og kunni ekki þeim mönnum senda sýnishorn vestur

Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn. Rannsóknarbókasafn

og skorði ég í hann at gera þat. Ég grøfst eftir, hvort hann vissi nokkurs-staðar líkindi til, at silfurberg væri at finna þar í fjöllunum og neitaði hann því.

Í Fnjóskadal var víða randablástur í fornöld, sem enn sjást merki til af gæsimiklum gjallhrúgum. Skorti þar ekki skóga til kolgerðar at brenda randann. ~~Ekki sagði sr. Asm.~~ Ég spurði þá sr. Asm. og fl. menn þar í dalnum, hvort ekki væri þar sérlega járnauðugt grjót, en líkt gerði þá ér þá. Vitanlega hefir þetta ekkert verit rannsakat, en úr því at randablástur var þar víða at forna, þá er þat óraðsk ~~hlýtur at~~ ~~verðum þeir at~~ ~~vera~~ hvort tilvert járn ~~þar~~ í jörðu, ~~eða hefði menn ekki haft nóg randblástur nú mundi borga sig at vinna hana eða ekki.~~ – En þat getr verit mín viðleysa, at ná náma eftir líkindum á lítt vel lítinn þar á stöðum, hefði haft eyði bl. Eyjafj. og Skagafj. En á hitt er at þar mun hafa verit kaupangsveit. Þar bía þá fjórðungsþingum á Leifsstöðum í Eyjafirði, Sigurður Benedikt Bjarnason og Bjarni sonur hans, er áðr bjuggu á Vöglum. Bjarni sagði mér, at á tveim stöðum þar í landinu vær einkennilegir gjóstr,

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkurborgar

sem áreiðanlega væri einhverjir
málmar í og lofaði statt og stöðugt
at senda mér sýnishorn með næsta
skipferð. En þau hefi eg ekki fengið
enn, þótt fyrir þat, þótt eg hafi
ítrekað þat í bréfi til hans. Þor-
steinn vörn þeir gegn náðuréttar-
kröfunum og hefir skaðaníð úr
Reykjavík.

Eg ~~fór~~ ~~mér til~~ afréð at fara ~~vestur~~
~~um~~ landveg alla í Borgarnes, þeir
at eg þurfti at grenslast þar eftir
silfurbergi, er eg hafði sterkar líkur
til at væri þar, og ekki víðsu adrir
um. Fekk eg mér þeir hest í Eyja-
firði og hélt vestur sveitir.

Á Öxnadalsheiði fann Englendingar
opal hér um árið og var getið um þat
í blaðinu Dagskrá. Eg athugaði dálítið
jarðlög í silfurlaksjaðarsvæðum þar á
heiðinni, en fann ekkert markvert.

Fór eg nú fljótt yfir eða, og tek
þar til, er eg kom at Gufá í Borgar-
firði. Þar hafði kona ein hér í bænum
fundið steinmola ~~einhvern~~ 1910 og gat
eg ekki betur séð, en væri silfurberg.
Eg ~~fann~~ leitaði þeir í farveginum, ~~þó~~
en fann ekki silfurberg. Tók eg þar
nokkra steina, er munu dæmínar,
og lét ~~eg~~ fylgja sýnishorn, ef þar
gæti gefið bending um, at þar væri
silfurberg, sem mér er sterklega grunur
á. – Þar fann eg líka veikan vott af einhverri undi-
leitan sem laufléttan, ~~hefi eg ekkert~~
~~hugsi~~ hugsi eg, at í honum kynni at
vera aluminium, og ~~hefi~~ er hann
hjá manni einum hér í bæ, er
skýn ber á þá blutti, en eg hefi
ekki fengið upplýsingar þá hvorum
hvort nokkuð sé á steinþessum
at græða. – Leitin við Gufá
var ekki nógu þeir nógu ítarleg og
hefi eg haft í huggju at fara þangað
aftur við tækifæri og leita betur.

~~Yfir höfuð held eg at síðsta~~

1. ~~at [illegible] sit eg gott þes~~
2. J.J.Kiing. en einf. svo sem
kunnugl er Brennisteinsnámur á,
þrem stöðum: Krísuvíkurfjalli, Námafjalli nú Myvatn og Blafjalli austur af

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Nýjatni. Náma pessar voru notaðar
[illegible] nýjum tjörum, og gerðar tilraunir
[illegible] reistareiginleikanna á
[illegible] sitari árum, en hefir ekki
borgat sig, enda óstjórn dómalaust og sukk í öllum rekstri
náma þessara, svo at þat hlaut
at enda met gjaldþroti. Annars
er mikill brennisteinn í öllum
pessum stöðum, svo og hvaðeina
met margvíslegum litum, og en
fjarlægðin er mikil þá sjó og
flatneingu þri erfiðir, svo at
óvíst er, hvort brennisteinnáma
borgar sig þar, þótt með tjóðnýzzja vari rekit.

Sutarbrandur eða brúnkol er
á ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ á Þingeyjarsýslu. Einna meth
er af honum í sjáfarbökkum í
Tjörnesi, í Kringvero og Ytri Tungulandi. Bjarni Kaupm. Benediktsson hefir eitthvat tangarhald á
náma þessum, en ~~[illegible]~~ sjálfsagt
fengist þar með beitigum kjörum.
Hitt skal ég ósagt láta, hvort mun
borga sig at vinna þar.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Auk þess er ~~sú~~ sukkbrander eða brúnkol í fjallinu fyrir ofan Ellugaskarð í Fnjóskadal og einn í fjöllunum hjá Naustavík í Keinn.

~~Af þ~~ Eg tek það at endingu fram, að eg vildi gjarn hafa miklu meira í þessum beindirektiv heldur en eg þekk nú komið. Mun eg þá á næstu ferðum minnum telja mér skylt að halda áfram starfinu og ~~gefa þar~~ útvega þar upplýsingar sem eg get. Vona eg einnig, að maðr sá er eg þekk fyrir mína hönd í Húsavík reynist vel, þegar hann fær áðvednar ~~skipanir~~ bendingar um það, sem hann á að gera.

Virðingarfyllst.

Benedikt Sveinsson.

Ljósmyndasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ATVINNU- OG SAMGÖNGUMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Reykjavík, 28. júlí 1926.

Út af umsókn yðar, herra alþingismaður, um leigurjett yður til handa á brennisteinsnámum ríkissjóðs í Þingeyarsýslu, Reykjahlíðarnámum, Fremri námum og Þeistareykjarnámum, skal yður hjermeð tjáð til leiðbeiningar, að ráðuneytið mundi vilja leigja yður námurnar frá þessum tíma um næstu 50 ár með þeim skilmálum í aðalatriðum sem tilgreindir eru í tjeðu brjefi yðar, en gjöra þarf formlegan samning um leiguna, ef þjer fáið einkarjett á námunum og ennfremur er það áskilið, að samþykki sóknarprestins á Grenjaðarstað fáist, að því er snerti námur þær, sem tilheyra prestakallinu.

Til

herra alþingismanns Benedikts Sveinssonar.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet

Gjør vitterligt, at jeg herved leje, paa forventet Samtykke af Lagmanden til Grenjaðarstaðr forsaamidt angaaende de Grenjaðarstaðr Kirkji tilhørende Miner, til hr. Altingsmand Benedikt Sveinsson, Reykjavík, Geysirreykjarminer, Reykjahéraðsminer (den midte Miner i Krafla og Leirhnjúk, og Tremminaminer, øst for Bláfjall, syd for Myvatn, alle beliggende i Þingeyjarsýsl, paa følgende Vilkaar:

1.

Lejeren er berettiget til at drive benævnte Svovlminer i det i Lejekontrakten omhandlede Tidsrum, anlægge den de til Transport nødvendige Veje, men i følge denne Kontrakt har han ikke Ret til at benytte de midt om Minerne liggende Grundstykker, som huser en Hof- eller Kirkegaarde.

2.

Lejemaalet er 30-femti-dar fra Dag Dato at regne, saaledes at Kontrakten er ophævelig fra begge Parter Side. Dog kan Lejeren gjøre denne Kontrakt uden 3-tu-dar fra Dag Dato.

Lejeren er berettiget til at afhænde til andre den han ifølge denne Kontrakt tilkommende Ret, tillige med de den forbundne Forpligtelser, enten ~~til~~ enkelte Personer eller Selskaber, som ikke med rimelig Grund kan siges at være andet end paalidelige og hæderlige, dog skal han til gode Ministeriet

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Meddelelse herom. Lejeres Ret er analog.

3.

Lejeren bestemmer selv hvorledes han driver Svovlminerne, dog gives der ikke ifølge denne Bevillingen Hjemmel til at vaske Svovlet ud paa den Maade, at derved forurenes enkelte Personers Fiskeri i Floden eller Indsøen. Det er en Selvfølge at Minerne maa ikke forderves ved nogle Foranstaltninger, der ikke følge af deres forsvarlige og hensigtsmæssige Drift, og det er ikke tilladt at smide den opgravede Jord ned i Svovlhullerne.

Naar Svovlminerne blive afhændede Lejeren, skal der afholdes en Besigtigelsesforretning, og naar Lejetiden er ude skal Vedkommeren afhænde igen, og skal da ligeledes en Besigtigelsesforretning foretages. 4. Dersom den ikke vil vare at paalægge Lejeren eller de Arbejdere der arbejde i Svovlminerne særlige Afgifter eller Byrder til Bladt Hedskare eller til Kommunen fremfor andre Indvaanere, og de derfor i saa Henseende nyde de samme Rettigheder som Landmænd (Landets Retter), blive de paa den anden Side ikke fritagne for at erlægge de Skatter og Udgifter, som er hjemlede i almindelighed og til enhver Tid gjældende Love og Forordninger.

5.

Lejeren er forpligtet til at tilsige at det Offentlige har Tilsyn med Svovl-

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

minerne og deres Drift, naar det finde nødvendigt.

Hvis der er forhånden ved Driften saa vidt er i Overensstemmelse med ovenstaaende. Hvorvidt det lykkes at skaffe Dem

2 Leje skal Lejeren erlægge 1-en-Krone pr. hvert Tonn (1000 Kilo), der tages ud af Minerne af indeværende Svovl. Lejen skal erlægges til Ministeriet i Reykjavik for hes Maaneder ad Gangen. Lejeren skal hver sidste Maaned give Ministeriet Oplysning paa Tro og Love om hvor mange Ton (1000 Kg.) der ~~har~~ er blevet taget ud af Minerne de foregaaende hes Maaneder.

+ Desuden skal Lejeren finde Materialet til Minedriften blive vedligeholdt

deponere 500 £ – fem Hundrede Pund – Sterling – i Landmandsbanken i Reykjavik det Sikkerhed for at Lejeren Forpligtelser ifølge denne Kontrakt bliver overholdte. Depositionslisten skal afhænde til Ministeriet, og har det Myndighed uden Dom og Domsord og uden Lejeren Samtykke at udholde Pengene udbetalte i Banken, men Banken har ikke Lov til at udbetale Pengene til Lejeren eller andre, uden Ministeriets Samtykke. Saalænge dette Depositum staar inde i Landbanken er det tilladt uden Hindring fra Ministeriets side at betale Lejeren eller hans Repræsentant Renter af Pengene.

Naar Lejemaalet er udlobet og Minen er blevet afhændede, er Ministeriet forpligtet til at tilbage levere Depositet eller Depositionslisten

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

hi Lejeren eller andre ville Ved-
kommende, dersom Ministeriet skal se
hensigt til at ~~bestemme~~ tage til sig en Del af Le-
jerstet som Følge af Kontraktens Ind-
gelse ind.

7. gr.

Hvis der ikke er begyndt at arbejde
i Minerne inden 2-to-Aar, eller hvis
Driften standser i to sammenhængende Aar,
eller hvis Lejeren ikke erlægger Lejen
til den Hjemlede Tid, skal Lejeren
have forbrudt sin Ret ifølge denne
Kontrakt, og Ministeriet vælge be-
føjet til i saa Tilfælde at fratage
Lejeren dette samme en Tilfældet. hvis Lejeren driver Minerne
NB i Strid med denne Kontrakts Be-
stemmelser, er ansvarlig han ~~for de~~
fuldt ud ~~[illegible]~~ dette Skade, som
han ene alt har forvoldt, men
angaaende de Ekstraordinærpligter og
Ansvar i øjeblikke forholder der
efter Bestemmelserne i § 9.

Hvis Lejeren fratages Lejeren
ifølge foranstaaende tilfælde Lejerettet
skal Ansvaret.

8

Hvis Lejeren ikke inden to Aar,
enten at regne fra Lejeren ved Tidens
Udløb eller fra det Tidspunkt Lejeren ved
eventuelt ophør ifølge § 7, har bet-
ragtet de Bygninger, som han har op-
ført til Afbenyttelse med Minedriften
maskiner som han har sat op eller

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

andre Lignende, skal det Ville udøve Vedkommende Statskassen.

9.

Opstår der Tvistigheder om hvorvidt Sagen udspringer saaledes Myndighed at den strider i mod denne Restrikts, skal disse afgjøres ved Voldgift, og skal hver af Parterne udnævne en Mand. Voldgjørsmændene skal, hvis de ikke kan enes, selv ~~ind~~ udnævne en Oppmand til afgjørelse af endelig Dommen. Hvis Sagen af en eller anden Grund ikke kan afgjøres ved Voldgift, har Parterne Ret til at lade Sagen afgjøres ved Retten. Alle de Sager, der opstaar som Følge af denne Kontrakt, skal paadømmes efter islandsk Lov og behandles ved Reykjavik Justitsret. Sagen skal altid have en Mand, bosat i Reykjavik, der lover ved Ærværdig og Indholdelse med samme Vanel som videnbyes hvad og meddele Ministeriet hvem Manden er. Ligeledes skal Sagen, hvis Ministeriet fremme en Vidnesbyrd, Bevisligelse, Forskning eller i det Hele tager anlægge Sag ved Ret i Reigjavik, uden forpligtet Ret at tage ved Hæverning ved den Ret, saaledes at den blever at forkynde med lovbefalet Vanel for Sagens Fremmedes i Reykjavik bosatte Repræsentant eller hvis han ikke findes Fredsmøde for i selve Ministeriet med samme Vanel som for videnbyrd Mand

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Udgiftsposter i Anledning af de Forretninger der forretnes ved Missionens Afhandling til Lejeren eller ved afhænder fra hans side, eller ved af Lejeren.

Denne Kontrakt skal opbevares hos Hans Ministerium, men Lejeren modtager bekræftet Gengivelse af samme.

Jeg Benedikt Sveinsson har tilhævdet Forretningen Kontrakt og forpligter mig til at overholde dens Bestemmelser.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

§. 1.

+ Lejeren gives fri grund for anlæg af Veje og Transportbane samt fri gruben lig de nødvendige arbeidskræfter for Driften af minerne.

§. 5.

+ Finder Ministeriet at der er forhold ved driften af Minerne, som ikke er overensstemmende med nærværende Kontrakt skal Lejeren straks indrettes derom.

§ 6.

X Lejeren har ret til at fortage et aars Prøvedrift og undersøgelser for den nationale drift i begyndelsen, men skal derfor betale den skjønnede afgift Kr. 100 en kron pr. ton til den Islandske Stat for den Svovl som udføres. Ministeriet skal underrettes om naar Prøve-driften begynder og paa-begynder.
Efter et aars Prøvedrift skal lejeren underrette Islands Ministerium om driften skal fortsættes eller ikke. Naar Lejeren vil fortsætte driften, skal han som sikkerhed for regelig opfyldelse af nærværende kontrakt, stille Islands Ministerium Bankgarantie for 500 hundrede pund Sterling, som af Islands Ministerium kan kræves hvis de mener, at Lejeren har forbrudt sin Kontrakt, saaledes at de anser sig berettigede dertil. Men for Bankgarantien kan kræves skal spørgsmaalet forelægges Voldgiftsmandene til endelig afgjørelse og som i §. 9. bestemt.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

REYKJAVIK 28. X. 26. 13

REYKJAVIK 28. X. 26. 18

Hr. alþm. Benedikt Sveinsson

Skólavörðustíg 11 A.

Rvk

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Sýslumaðurinn í Þingeyjarsýslu.

Húsavík 1. maj 1924.

Eftirgreind mál legi ég mér, að leita aðstoðar yðar, virðu herra alþingismaður, þau sem ég tel víst, að þau liggi fyrir á Alþingi því, sem nú stendur yfir.

I. Vatnsveitla í Húsavík. Um þetta mál hefir verið rætt hér á alm. borgarafundi og einkum sökum tangaveiki þeirrar, sem nú hvað eftir annað gýs hér upp, er málefni þetta orðið hið alvarlegasta, ekki einúngis fyrir Húsavíkurþorp, heldur og fyrir alla Þingeyjarsýslu, svo að ég sem oddviti sýslunefndarinna hér legi mér, að skora á yður, að veita málinu yðar mesta og besta fylgi. Því hér er um alvarlegt og nauðsynlegt heilbrigðismál að ræða, sem þolir enga bið, en hjálparlausi er ekki Húsavíkurþorpi kleift, að koma á vatnsveitlu, því er leitað til Alþingis. Þrisvar var málaleitun um aðstoð Alþingis til ég vissi - að sú komin í yðar hendur, frá oddvita Húsavíkurhr. Á árinu sem leið voru 24 vikur hér af tangaveiki, og 2 áður. Nú eru eftir aðeins 4 lagstir og veikin komin í Bárðardal. Skýrslur héraðslæknis yfir veikina síðustu 20 ár hnígja handlæknisins mun gefa allar nauðsynlegar upplýsingar.

2. Skrifstofukostnaður embættismanna. Þar sem ég hefi hugð, að skrifstofukostnaðurinn sýslumannsembættanna komi fyrir á þessu þingi, skal þetta tekið fram: Þegar auglýst var embætti hér, voru skrifstofulaun eða skrifstofufé talið 3500 kr. Skrat ári síðar voru þeldar niður heimildarlausi 500 kr. og nú eru þessi laun komin aftur í rúmar 2400 kr. Legg ég hérmeð blað er sýnir hvað kostnaðurinn minsti getur

./.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

verið og hel ég ekki fært, að starfrækja umbætur svo í lagi sé, innan við 3000 kr-skrifstofuþurfi, þri stærðin er að verða stöðugt umfangsmeiri, eða sést þyrir sýslusjóðina og það er stórhættulegt að klípa svo við mig skrifstofufé að starfrækslan komist í álag, það lendir bæði beint og óbeint á sýslu hinum. Freysti ég yðar til þess, herra alþingismaður að sjá samgirni í þessari kröfu og mala með henni á Alþingi.

Virðingarfyllst

Jón Havsteen

Hr.
Alþingismaður Benedikt Sveinsson
Reykjavík

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

SÝSLUMAÐURINN Í ÍSAFJARÐARSÝSLU

Nauðsynlegur kostnaður
við aðsetur sýslumannsembættis Ísafjarðarsýslu

1. Húsaleiga: 2 herbergi undir skrifstofur - árleiga kr. 600.00
(ein stofa með öllu áhöldum og ljósum)

2. Leiga og fyrning á öllum skrifstofugögnum árl. 100.00

3. Hiti: 3½ smál. kol á kr. 90 pr. smál. með upp-skipun og keyslu í hús 315.00
annað eldsneyti til upphitunar o.s.frv. kr. 85.00

4. Þvottur á stofunum, og hirðing á ofnum - árleiga 100.00

5. Ljós 3-4 sóttarljós - árgjald kr. - 85.00

6. Ritföng - svo sem bækur, pappír, blek, o.s.frv. árl. kr. 200.00

7. Þingaferðir: (17 hreppar) að minsta kosti árl. kr. 600.00

8. Aðstoð viðskiptin má ekki vanræki vera kr. 1000.00

Kr. 3085.00

Að vísu er aðstoð við skriftir talin hér í lægsta lagi - eða að vera 1500 kr. svo hægt verði að fá fastan hæfan skrifara, sem innig í fjarveru sýslumanns gæti verið fulltrúi, en með 1000 kr. má komast af, ef leikur er aðstoð á klaufunum og ný hefi ávallt að gjöra.

Að þingaferðirnar, sem standa yfir í 30 daga í þessari víðlendu sýslu, ekki eru taldar dýrar en 600 kr. skapar af því, að þeg gjöri ráð fyrir að kostnaðurinn við fylgdarmann og skrifara

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

á þingin sé sparaðir, og sýslumaðr sé hestaðvinur sjálfur. Árið sem leið mun kostnaðr minn af þingaferðum vera um 100 kr. Lokið er ásalið kaup sé umboðsmannanna, en þeir eru á hinum dreifðu verslunarstöðum, og alveg ómissandi, enda hefi ég greitt þeim af aukalerjum (skipagjöldum) mínum, og far t.d. umsjónarmaðrinn á Skálum ca. 1000 kr. enda starf hans mikið og erfið innheimta. Hreppstjórinn á Þórshöfn tekur áskipt innheimtulaunin af vitagjöldum þar í hreppi, og innheimtumaðurinn á Raufarhöfn tekur ½ tollgæslu og áritunargjöld og af vitagjöldum.

Allir þessir menn eru mjög áhyggjulegir og ekki hægt að komast af án aðstoðar þinsins en ef t.d. heyrði svo lögunum, að aukalerjin af skipagjöldum fellu niðr, yrði annaðhvort að víla þessum mönnum beina þóknun úr ríkissjóði, eða hætta skipsferðum þeir, og í raun réttri er það ósamgjarnt að sýslumaðurinn í þingeyjarsýslu skuli þurfa, að gjalda af þessum aukalerjum - en lögreglustjórinn í Reykjavík, Akureyri, og á Seyðisfirði þá lerjurnar áskipt, og þar mun meira.

Yðar

Jón Jónsson

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Aftanvid 2. gr. bætist

einkum að rökseinley og viturley fram-
kvæmd komi á 7. gr. sambandslagannna, og
að stefnt sé að því í atvinnumálum, að Ísland
sé og verði handa Íslendingum.

Tillaga:

Fundurinn ályktar að stjórn félagsins, er
nú verður kosin, beri fram á 1. reglulegum
fundi félagsins tillögu til árslegrar stefnu-
skrár.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

þar sem upplýst er, að útvegsmenn á Suðurnesjum hafa orðið fyrir svo miklu ~~tjóni~~ veiðarfæratjóni af völdum útlendra togara á síðastliðnum fjórum sólarhringum, að ekki nemur minna en 20 þúsundum króna, þá skorar fiskiþingið á hæstvirta ríkisstjórn að gera tafarlaust ráðstafanir til þess, að ~~eitt~~ einu af varðskipunum verði falið að annast um eftirlit og gæzla veiðarfæra á fiskimiðum Suðurnesja og í Faxaflóa, og leita skaðabóta fyrir þau spjöll, sem gerð eru.

Samþ. með 11 samhljóða atkv.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur